

Handläggare: Christin Bjuggren
Tfn: 08/ 508 08 015

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2006-09-21

Tertialrapport 2

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner tertialrapport 2 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden begär att tidigare beviljade stimulansbidrag för förskoleutbyggnad 0,6 mnkr för Eden, 0,6 mnkr för Fröjden samt 1,0 mnkr för Skogsmarken utbetalas.
3. Stadsdelsnämnden begär att tidigare beviljat stimulansbidrag 1,0 mnkr för ombyggnad av gruppboenden Linden utbetalas.
4. Stadsdelsnämnden söker stimulansbidrag totalt 1,2 mnkr för start av tre förskoleavdelningar i kv Munklägret.
5. Stadsdelsnämnden begär budgetjustering med 0,2 mnkr för insatser som avser demokrati- och jämställdhetsåtgärder.

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Sammanfattande kommentar

Kungsholmen och Essingeöarna är ett stadsdelsområde i förändring. Bostäder byggs och befolkningen ökar. Det föds fler barn och behovet av förskoleplatser är stort. Den äldsta befolkningen - över 80 år - minskar däremot markant.

Den ekonomiska prognosen för nämndens verksamhet pekar efter två tredjedelar av verksamhetsåret på ett överskridande med 4,9 miljoner kronor, vilket motsvarar en halv procent av budgeten. Prognosen ligger på ungefär samma nivå som i tertialrapport 1, men det har skett förändringar inom de olika verksamhetsområdena. Kostnaderna har ökat framför allt för äldreomsorg, men även för fysisk verksamhet och omsorg om personer med funktionsnedsättning. Å andra sidan har den ekonomiska situationen förbättrats för förskola, skola och individ- och familjeomsorg.

DNR 102-549-06

SID 2 (30)

För alla verksamheter måste budgethållning och noggrann prioritering stå i fokus. Stor restriktivitet vid anställningar och vikariat gäller under resten av året med undantag av vissa definierade yrkesgrupper. Dessutom gäller stor restriktivitet med köpta tjänster och andra större inköp under resten av året.

Nämnden och förvaltningen har en långsiktig planering som syftar till att anpassa verksamheten till det minskade antalet äldre och den därmed minskade äldreomsorgsbudgeten.

Ett intensivt arbete pågår med att skaffa fram nya förskolor för att även i fortsättningen kunna klara barnomsorgsgarantin och samtidigt kunna minska barngrupperna.

Antalet personer och hushåll som behöver försörjningsstöd fortsätter att minska. Eftersom försörjningsstödsbudgeten samtidigt har minskat rätt kraftigt fortsätter dock ansträngningarna med att rymma kostnaderna inom denna.

Arbetet med att minska sjukfrånvaron visar resultat. Sjukfrånvaron för första halvåret 2006 var 10,9 procent vilket var en minskning med 1,9 procentenheter jämfört med första halvåret 2005. Det var den största minskningen bland samtliga stadsdelsnämnder.

Kungsholmen är värdstadsdel för Navigatorcentrum Nord som ska arbeta med ungdomar som inte fullföljer gymnasieskolan.

Arbete med åtaganden

Alla enheter, med undantag av dem som arbetar med intern service, formulerar i sin verksamhetsplan åtaganden för den egna verksamheten. Åtagandena utgår från de mål som fullmäktige och nämnden har fastställt för verksamheten. Dessutom har stadsdelsnämnden beslutat att varje enhet ska formulera minst ett åtagande om delaktighet och inflytande, god budgethållning samt om miljöarbete. Åtagandena ska vara tydliga, fånga syftet med verksamheten och rymmas inom enhetens ekonomiska ram. De åtaganden som inte är rent interna utgör enhetens kvalitetsgaranti som fastställs av stadsdelsnämnden.

Innan åtagandena fastställs i enhetens verksamhetsplan sker en dialog med chefen för verksamhetsområdet. En granskning görs av att åtagandena täcker det som är enhetens huvudsakliga uppdrag och att det tydligt framgår vad brukare och kunder kan vänta sig. Åtagandena ska vara på en sådan nivå att de rymms inom enhetens fastställda budgetram och samtidigt utgör ett redskap för kvalitetsutveckling.

DNR 102-549-06

SID 3 (30)

Förvaltningsledningen tillämpar sedan 2004 ett system med strukturerade verksamhetsbesök. Varje vecka besöker en grupp av fem personer - förvaltningschef, verksamhetschef, chefen för ekonomienheten, personalenheten och tekniska enheten - en arbetsenhet och går tillsammans med enhetschefen igenom aktuella frågor för verksamheten. Besöken följer en fastställd grundstruktur och en av de stående punkterna är enhetens åtaganden.

Arbetet med att ta fram åtaganden är en del av stadens kvalitetsstrategi. En stor del av nämndens verksamhet - 90 procent av äldreomsorgen som i sin tur utgör nästan hälften av budgeten - har lagts på entreprenad. Fullmäktiges och nämndens mål för verksamheten utgör en del av de förfrågningsunderlag som ligger till grund för de upphandlingar som nämnden har ansvar för.

Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna

Minskade barngrupper och barnomsorgsgarantin

Barnantalet ökar fortfarande på Kungsholmen och Essingeöarna. För år 2006 prognostiserar stadens utrednings- och statistikkontor USK att barn i åldern 0-5 år kommer att öka med 196 barn och för år 2007 med 91 barn. Därefter avtar ökningen men är fortfarande en ökning. 196 barn motsvarar cirka 14 nya barngrupper i förskolan. Även om inte alla väljer kommunal förskola på Kungsholmen så innebär det ändå ett fortsatt markant utbyggnadsbehov av nämndens förskoleverksamhet.

En tendens under hösten har varit att fler föräldrar än tidigare år valt att faktiskt efterfråga plats i den månad de ansökt om. Tidigare år har som regel många föräldrar skjutit upp sin ansökan till ett senare tillfälle. Det tillsammans med försening av en ombyggnation av tre nya avdelningar har medfört att föräldrar i vissa fall fått besked om plats mycket sent.

Antalet barn i grupperna är genomsnittligt sett färre jämfört med motsvarande period 2004. För att under hösten och vintern klara barnomsorgsgarantin - vilket vi hittills alltid har gjort och räknar med att göra även fortsättningsvis - kan antalet barn i vissa befintliga barngrupper komma att tillfälligt öka en aning, men trots detta ligger den genomsnittliga gruppstorleken fortfarande under stadens genomsnitt.

Utbyggnaden fortsätter på följande vis:

Vi har under det första kvartalet 2006 öppnat två nybyggda förskolor med sju avdelningar, dels på L. Essingen och dels vid Kungsholms hamnplan. På St. Essingen har fyra förskoleavdelningar flyttat in i f.d. Essinge äldreboende.

DNR 102-549-06

SID 4 (30)

Under hösten planeras ytterligare tre avdelningar iordningställas i anslutning till förskolan Myntet på Hantverkargatan 5. Även inom Pilträdet äldreboende vid Bolinders plan pågår planering för att inrätta två förskoleavdelningar med start vid kommande årsskifte.

Bygglovsansökan är inlämnad för placering av en förskolepaviljong i anslutning till Kronobergsparkens parklek. Bygglovsansökningar för ytterligare några möjliga platser på västra Kungsholmen är på gång.

Bygglov för två förskolepaviljonger har efter segslitna processer beviljats på ett par ställen på St. Essingen men förvaltningen avvaktar f.n. att ta dessa i anspråk eftersom behovet är störst på östra Kungsholmen.

I och med att särskoleverksamheten sammanförs på Fridhemsskolan uppstår möjligheten till ytterligare förskoleplatser i Eiraskolan.

På nordvästra Kungsholmen planeras förskola med fyra avdelningar i kvarteret Eden, förskola med fyra avdelningar i kvarteret Fröjden, förskola med fyra avdelningar i kvarteret Iskristallen samt förskola i kvarteret Kristinebergshöjden.

Redovisning av barngruppernas storlek finns på särskild blankett.

Lärarstudenter

Kungsholmen fortsätter att vara den stadsdelsnämnd som i förhållande till antalet elever i grundskolan tar emot flest lärarstudenter i staden. Under hösten kommer vi sammanlagt att ha cirka 240 studenter i våra förskolor och skolor, inklusive gymnasieskolan. (Redovisas även på särskild blankett). De första lärarstudenterna har nu börjat examineras, varav några har fått anställning i Kungsholmens skolor.

En inventering av ämnen som kan användas som examensarbeten pågår inom våra verksamheter. Möjligheten att få en förskolas eller en skolas eventuella problemställningar belysta i en lärarstudents examensarbete kan vara ett viktigt tillskott i den pedagogiska utvecklingen.

Vi planerar också, i samarbete med Lärarhögskolan, att förlägga vissa redovisningar till stadsdelsförvaltningen med möjlighet för verksamheternas personal att kunna delta.

Barns och ungdomars möjlighet att uppleva och utöva kultur
Stadsdelsnämndens medvetna satsning på kultur har under senare år gett barn och ungdomar stora möjligheter dels till att själva utöva kultur dels att uppleva kulturinsatser. Här ett axplock av aktuellt utbud:

DNR 102-549-06

SID 5 (30)

- Under året har t ex alla fem och sexåringar övat in en sångrepertoar under ledning av professionell artist (som bor på Kungsholmen). Arbetet har för andra året i rad resulterat i en körmanifestation i Rålambshovsparkens amfiteater, där ca 350 barn från kommunalt och enskilt driven verksamhet tillsammans med sina pedagoger och en hel del föräldrar bildat Kungsholmens förskolekör.
- Alla fyraåringar i förskolan har tillsammans med sina pedagoger och pedagoger från kulturskolan fortsatt satsningen på barn och berättande.
- Alla fem och sexåringar har även i år arbetat med teater tillsammans med skådespelarna på Fria Teatern, en lokal scen på Bergsgatan.
- Under nationaldagsfestligheterna i Rålambshovsparken uppträdde ungdomar med allt ifrån barockmusik till hiphop via rock, pop och olika former av dans.
- Möjligheterna att repa med sitt band är stora och för närvarande använder sig nio band av stadsdelens replokaler.
- Det finns DJ-bås för att lära sig och träna sina kunskaper som DJ.
- I anslutning till en av våra skolor har också en danslokal utrustats. Under vårterminen har den tyvärr inte utnyttjats i någon större utsträckning.
- I januari bokade stadsdelen två föreställningar av Petter och Lotta på Dramaten för elever i skolans tidigare år.
- Elever i år 9 fick i januari se pjäsen Mohikan med vita strumpor och de deltog sedan i en diskussion tillsammans med skådespelarna om hur det är att inte vara som alla andra.
- I samarbete med biblioteket anordnas under hösten skrivarskolor med en grupp för elever i år fem och en för elever i år åtta. Skrivarstugorna leds av en författare.
- Alla skolor har ett författarbesök per termin.
- Fyra föreställningar av Marionetteatern har bokats under året. Föreställningarna ges i parklekarna och är därmed öppna för alla.
- I samarbete med biblioteket kommer under hösten ungdomar erbjudas kurser i mangateckning och digital fotografering.
- Under hösten planeras ett teaterprojekt för elever i skolår 8 och 9.
- Tillsammans med kulturskolan kommer rockkvällar att anordnas där de lokala banden får uppträda.
- Tillsammans med Östermalm och Skärholmen arbetar vi med ett musikprojekt som går under namnet 1173.
- Fyra av skolorna har under våren arbetat med mycket ambitiösa musicalprojekt.
- Det finns ett upparbetat samarbete med Stadsmuseet om kulturvandringar i närmiljön.
- Stora satsningar görs på att lära ut traditionella lekar. Det sker genom lekveckor, lekhäften till alla verksamheter, utbildnings- och inspirationsmöten för personal och föräldrar, genom skolgårdslek med mera.

DNR 102-549-06

SID 6 (30)

- Stadsdelen har satsat på ungdomars möjligheter att åka skate. Vid skateramperna bjuds vid flera tillfällen på musik, dans eller improvisationshappeningar.

Utveckla hemtjänsten

En förutsättning för att i det ordinära boendet kunna möta en ökad efterfrågan och mer komplexa vårdbehov är samverkan med andra vårdgivare och myndigheter. Det ställer stora krav på att organisationen är kompetent och välfungerande. Några av Kungsholmens utförare inom hemtjänst har inrättat specialteam t ex för att hjälpa personer med psykiska problem, fysiskt funktionshindrade samt personer med demenssjukdomar. Inom Kungsholmens stadsdelsområde finns f n 33 utförare av hemtjänst varav ca 17 är aktiva. En av dessa är förstas nämndens egen regi-verksamhet. Utvecklingen hos de privata utförarna styr de huvudsakligen själva över. Verksamhetens innehåll styrs av det avtal som finns mellan staden och de privata utförarna. Förvaltningen har viss möjlighet att påverka utförarna inom ramen för sin verksamhetsuppföljning och de förbättringsområden som identifieras. Stadsdelsnämndens vaktmästarservice är en utveckling av hemtjänsten i egen regi.

En utbildningssatsning startar i september med pengar från statliga Kompetensstegen, för personal som arbetar nära de äldre inom vård- och omsorgsboende och hemtjänst, både i egen regi och privat regi, kommer att öka organisationens möjlighet att möta mer komplexa vårdbehov. Tre utbildningsområden kommer att ingå i utbildningen, dokumentation, bemötande samt förhållningssätt i vård vid livets slut.

Förvaltningen har med anledning av en revisionsrapport - Styckevis och delat, om multisjuka äldre som bor i ordinärt boende - initierat till möten och diskussioner med utförare inom hemtjänst, biståndshandläggare, distriktssköterskor och primärvårdsläkare. Syftet har varit att kartlägga den aktuella situationen och diskutera möjliga förbättringar. Diskussionerna kommer att fortsätta under hösten.

Utveckla stödet till anhöriga

Anhörigas behov kan delas in i två grupper, dels behov av avlastning från vårdssysslarna och bundenheten, dels behov av mer individuellt stöd. Stadsdelsnämnden erbjuder anhörigstöd i form av dagvård, avlösning i hemmet, avlastning och växelvård, hemvårdsbidrag samt anhöriggrupper och stöd-samtal. Kungsholmen har en anhörigkonsulent på heltid och ett särskilt anhörig- och frivilligcenter Baltzar. Avlösning i hemmet finns inom ramen för hemtjänsten och Baltzar. Dagverksamhet finns på Titania, Lidners gården och Gläntan. Anhöriga som vårdar hemma kan också lämna sin närstående på Baltzar i en ”mini-dagvård” under ledning av avlösarna och

DNR 102-549-06

SID 7 (30)

som möjliggör att vårdarna får egen tid i hemmet.

Under året har stadsdelen inrättat en vaktmästarservice för Kungsholms- och Essingeby som är minst 75 år och inte har hemtjänst. De har möjlighet att kostnadsfritt få hjälp med göromål i hemmet där det finns risk för att de annars skall falla och skada sig. Vaktmästaren ger även råd samt har en uppsökande och social funktion. Vaktmästaren tillhör anhörig- och frivilligcentret Baltzar med enhetschefen som arbetsledare.

Ett problem är att nå ut till anhöriga som behöver stöd och avlastning. Idag ges information av anhörigkonsulenten samt genom annonser i lokal-tidningen och på stadsdelsnämndens hemsida men informationen behöver förbättras. En broschyr håller på att tas fram med information om stadsdelsnämndens hela äldreomsorgsverksamhet.

Planering pågår för att utveckla stadsdelens vård- och omsorgsboende Solbacken med start under 2007 till ett demenscenter med dagverksamhet, korttidsplatser och permanentboende. Tanken är också att utveckla stöd till anhöriga inom ramen för denna verksamhet.

Under hösten fortsätter stadsdelens satsning på utbildning för att säkra kvaliteten i verksamheten. Utbildningen av anhörigombud fortsätter, nu med pengar från Kompetensstegen. Nämnden har även ansökt om stimulanbidrag från Länsstyrelsen för handledning och utbildning till personal som arbetar som avlösare i hemmet.

Samarbete och samordning inom omsorg om funktionshindrade
Biståndshandläggarna har goda kunskaper om olika funktionshinder och hur stöd och service ska utformas. De kan ge råd om socialtjänstens och andra myndigheters resurser för funktionshindrade. Samplanering med andra verksamhetsområden, landsting och försäkringskassa är en självklar del i arbetet med personer med funktionshinder. Vad som gör arbetet mer och mer komplicerat är de allt snävare budgetramarna vilket medför gränsdragningsdiskussioner mellan verksamhetsområden internt och myndigheter externt.

Biståndshandläggarna har även som rutin att alltid informera den enskilde om möjligheterna till individuell plan enligt LSS (lag om stöd och service till funktionshindrade). Det finns en informationsbroshyr som har skickats till alla som har LSS-insatser och fortlöpande skickas till nya personer som beviljas sådana insatser. Biståndshandläggarna informerar även när de har personliga sammanträffanden med personer som har LSS-insatser.

Sedan våren 2004 driver Kungsholmen och Norrmalm i samarbete med

DNR 102-549-06

SID 8 (30)

kompetensfonden ett **stödteam** som riktar sig till personer med neuropsykiatriska funktionshinder, framför allt Aspergers syndrom. Syftet är att ge ett individanpassat stöd i hemmiljö utifrån vars och ens specifika önskemål och behov. Den enskilde ska därigenom bli mer självständig, fungera bättre i sitt dagliga liv och därmed behöva färre insatser. Projektet skall vara avslutat i augusti 2006. Innan dess ska projektet utvärderas bedömning göras hur verksamheten ska bedrivas i fortsättningen.

Samverkan med handikapporganisationerna

Till stadsdelsnämnden finns knutet ett handikappråd. Handikapprådet är rådgivande organ med uppgift att bereda personer med funktionsnedsättningar inom stadsdelsområdet insyn och inflytande i allmänna frågor om funktionshindrades levnadsförhållanden. Rådets ledamöter representerar de olika handikappförbunden. Rådet har 11 sammanträden per år där det behandlar aktuella frågor och nämndärenden.

Utveckling av boendialternativ och dagverksamhet för hemlösa

Lämplig lokal söks fortfarande för att kunna förverkliga planerna om att starta ett boende för åtta hemlösa personer. Stiftelsen Hotellhems ombyggnation av Stadshagens bostadshotell, som skulle starta första halvåret 2006, är försenat och påbörjas tidigast januari 2007. I en del av hotellet planerar stiftelsen att starta ett så kallat lågtröskelboende för män med sociala problem. Vuxenheten har anmält intresse av att blockförhyra en del i detta lågtröskelboende.

För hemlösa med psykisk funktionsnedsättning planeras att starta ett s.k. trapphusboende. Byggstart är beräknad till 2007.

Samverkan för att minska missbruk

Vuxenheten är sedan flera år tillbaka samlokaliserad i Stadshagsgården med landstingets öppna beroendevård, Kungsholmsmottagningen, och har ett kontinuerligt samarbete med dess läkare och sjuksköterskor. Samverkan sker även med de öppna psykiatriska mottagningarna, Norrtull och Serafen, med regelbundna möten i syfte att bättre kunna tillgodose de behov som finns hos personer med missbruksproblem och samtidig psykisk störning eller sjukdom.

Inom ramen för de så kallade Miltonpengarna har sex s.k. case managers anställts till stadsdelsförvaltningarna Östermalm, Norrmalm och Kungsholmen samt beroendevård och psykiatrin. Projektet riktar sig till personer med komplexa vårdbehov och pågår mellan 1 september 2005 och 31 december 2006.

KRIS (Kriminellas Revansch I Samhället) har startat ett projekt i samarbe-

DNR 102-549-06

SID 9 (30)

te med länsstyrelsen för sysselsättning och arbete. Vuxenenheten deltar som medfinansier. Målet för deltagarna är att finna ett arbete och bli självförsörjande. Projektet finansieras med EU-bidrag.

Våldsutsatta kvinnor och barn

För insatser och omhändertagande av våldsutsatta kvinnor finns stadens riktlinjer samt ett lokalt handlingsprogram utarbetat av stadsdelsförvaltningen. Dessutom finns en resursgrupp med kontaktpersoner från berörda enheter inom förvaltningen. Ett projekt har startats tillsammans med Norrmalm och Östermalm för att erbjuda barn till psykiskt funktionshindrade föräldrar stöd och hjälp. Projektet kommer att ha inslag av uppsökande insatser och gruppverksamheter för barnen. Projektet finansieras med medel från länsstyrelsen.

En trygg och säker stad

Stadsdelsnämnden har satsat extra resurser under sommaren på utökad städning i Rålambshovsparken och i andra välbesökta parker och grönområden. Städning har skett dagligen under juni och augusti och två gånger per dag under helgerna.

Skräpkorgarna på Kungsholmen och på Essingeöarna har kompletterats och ersatts med större skräpbehållare på 30-40 ställen.

I berörda parker har skyltning med alkoholförbud utförts under försommaren. Även om det är en polisiär fråga att övervaka förbudet är förvaltningens uppfattning att de störningar som tidigare varit i S:t Göransparken och på Kungsholmstorg minskat något efter att förbudet införts.

Kompetensförsörjning inom förskolan

Det är ett stort antal kvalificerade sökande till lediga barnskötaranställningar. Rekryteringen av förskollärare har klarats, även om det blivit färre sökande till lediga anställningar och ökad konkurrens från andra arbetsgivare vid rekryteringar.

Ett flertal insatser pågår som syftar till att säkra kompetensförsörjningen inom förskolan.

För att på sikt säkra kompetensförsörjningen har nämnden en positiv inställning till att erbjuda studerande praktik. Genom Lärarhögskolans verksamhetsförlagda utbildning (VFU) medverkar studenter regelbundet i förskolans och skolans verksamheter. För närvarande finns 240 lärarstudenter inom förvaltningen. Av dessa är ett 60-tal placerade på gymnasiet, cirka 20 inom förskolan och resterande inom förvaltningens grundskoleenheter.

DNR 102-549-06

SID 10 (30)

Fortbildning genomförs för cirka 30 barnskötare från tre enheter. Utbildningen är på tre år med fyra träffar per termin. Syftet är att ge deltagarna möjlighet att vidareutvecklas i sin yrkesroll samt att skapa en gemensam plattform för barnskötarna inom stadsdelsnämnden.

Personal inom samtliga förskolor och förskoleklasser har utbildats till IT-pedagoger med medel från kompetensfonden. IT-pedagogernas uppgift är att stödja och utveckla sina arbetskamrater i det IT-pedagogiska arbetet, t.ex. dokumentering i form av portfolio. En ”plusjobbare” stödjer nu förskolorna med IT-utvecklingen.

Utöver IT-projektet stödjer kompetensfonden ytterligare två projekt inom förskolan.

Under året ges anställda födda före 1949 möjlighet till arbetstidsförkortning i kombination med kompetensväxling. Syftet är dels avlastning i form av mindre tid i barngrupp, dels att äldre medarbetares kunskap och kompetens kommer organisationen tillgodo, till exempel genom mentorskap.

Under hösten startar ett genusprojekt som riktar sig till samtliga som arbetar inom förvaltningens förskolor. Teoretiska studier parallellt med praktiska övningar syftar till att medvetandegöra pedagogernas eget bemötande gentemot barnen – och hur barnen präglas av detta. Projektet förväntas generera en plattform för löpande arbete inom området som sträcker sig långt efter projektidens utgång.

Kompetensutveckling inom omsorg om personer med funktionshinder
Inom kompetensfondens projekt Lys - kompa - funka pågår diskussioner om hur den fortsatta kompetensutvecklingen långsiktigt ska bedrivas när Kompetensfonden upphör. Förvaltningen förordar ett samordnat ansvar i staden vid planering av kompetensutveckling.

Stadens ledarstrategi

Förvaltningens chefer och biträdande chefer träffas under förvaltningschefens ledning i chefsforum tre timmar per månad och vid dessa tillfällen har informerats om stadens ledarstrategi. Ledarskapets övergripande mål, de krav som ställs på chefer och ledarskapets ansvarsområden har tagits upp och kommer även att återkomma på framtida chefsforum.

Nya chefer inom organisationen får introduktion med fokus på personal- och ekonomifrågor. Chefer deltar i kompetensfondens ledardagar, utbildningar och gruppverksamheter.

DNR 102-549-06

SID II (30)

Lönekartläggning

Arbetet med lönekartläggning har under våren påbörjats i samarbete med de fackliga organisationerna och kommer att fortsätta under hösten.

Övertalighet

Inom äldreomsorgen finns en övertalighet i och med avvecklingen av sista delen av Stadshagsgårdens korttidsboende. I april var sammanlagt 35 medarbetare övertaliga. Flera av dessa har kunnat beredas nya tillsvidareanställningar eller tidsbegränsade vikariat.

Omstruktureringen av arbetsverksamheten EKAN har lett till övertalighet för två medarbetare.

Minskad sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron för första halvåret 2006 var 10,9 procent vilket innebar en minskning med 1,9 procentenheter jämfört med samma period 2005. I jämförelse med övriga stadsdelsförvaltningar är det den största minskningen vilket är glädjande och får ses som ett resultat av bl.a. de insatser som görs i förvaltningen.

Förvaltningen gör en uppföljning av långtidssjukskrivna mer än 60 dagar. Den 31 juni 2006 hade 132 anställda varit sjukskrivna mer än 60 dagar varav 52 med tidsbegränsad sjukersättning. Motsvarande siffror för 31 december 2005 var 147 långtidssjukskrivna varav 103 med sjukersättning. Under första halvåret 2006 har 13 anställda med tidsbegränsad sjukersättning beviljats varaktig sjukersättning och därmed har anställningarna avslutats.

Exempel på insatser för att minska sjukfrånvaron:

Långtidssjukskrivna och medarbetare med sjukersättning som på grund av medicinska handikapp har svårt att återgå till tidigare arbetsuppgifter följs regelbundet upp av personalkonsulent och Försäkringskassans samordnare.

Arbetsmiljöprogrammet Sunt liv har nu pågått i nära fyra år. Syftet är att utarbeta metoder för att systematiskt undersöka arbetsmiljön och förebygga sjukfrånvaro. Programmets målgrupp är samtliga förskoleenheter, två skolenheter, verksamhetsområdet Individ och familj samt Gemensam service. Enheterna har utarbetat och följer upp handlingsplaner för insatser inom arbetsmiljö- och hälsoområdet. Projektmedel avseende 2006 har beviljats av personalstrategiska avdelningen. Sunt liv-projektet kommer att avslutas vid årsskiftet.

DNR 102-549-06

SID 12 (30)

Som ett komplement till företagshälsovården har samtliga tillsvidareanställda under 2006 tillgång till ett personalvårdsprogram med inriktning på arbete och privatliv. Medarbetarna kan anonymt, dygnet runt, få rådgivning i psykosociala, ekonomiska, sociala och juridiska frågor.

Under året har medarbetare möjlighet att till ett kraftigt reducerat pris delta i ett viktningsprogram via internet.

Bygga bostäder och utveckla Stockholm

Plusjobb och aktivitetsgarantin

Ett tjugotal plusjobb har anställts, men endast två personer med försörjningsstöd har sedan januari fått plusjobb. Många av de arbetslösa med försörjningsstöd uppfyller inte arbetsförmedlingens kriterier för plusjobb.

Flyktingmottagande

Flyktingmottagandet har ökat kraftigt från ett ärende under 2005 till 25 ärenden under de första åtta månaderna 2006. Det kräver dels personella resurser och dels centrala medel till introduktionsersättning. Stadsdelen har fått 0,8 miljoner för introduktionsersättning men kommer att behöva ca 0,5 miljoner ytterligare för att täcka dessa kostnader. Introduktionsprogrammet innehåller SFI-studier samt praktik.

Ekonomiskt bistånd

Kostnaderna för försörjningsstöd har minskat kontinuerligt de senaste åren. Mellan juli 2005 och juli 2006 har minskningen varit 20 %. Under perioden januari - juli i år har minskningen varit ca 5 %. Samtliga kategorier av försörjningsstödstagare med undantag för de med socialmedicinska försörjningshinder har minskat sedan juli 2005.

Bedömningen är att antalet hushåll kommer att fortsätta att minska, dock är det svårt att bedöma i vilken takt detta kommer att ske. Ett intensifierat utredningsarbete kommer att fortsätta med personer som har socialmedicinska försörjningshinder för att finna egen eller annan försörjning. Analysen har påbörjats med personer som har en lång bidragstid dvs över 10 månader per år.

Arbetsmarknadsåtgärder – projekt finansierade av kompetensfonden
Enheten har haft en socialsekreterare anställd av kompetensfonden för att utveckla arbetssätt för att jobba med ungdomar 18-24 år. Projektet har varit framgångsrikt och finns redovisad i en separat rapport.

Tillsammans med Norrmalm och Östermalm har förvaltningen bedrivit

DNR 102-549-06

SID 13 (30)

projektet Vega som finansierats med medel från kompetensfonden. Projektet vänder sig till unga psykiskt funktionshindrade med försörjningsstöd (upp till 30 år) och erbjuder dessa en schemalagd och strukturerad insats under 20 veckor med målet att få till en förändring som på sikt kan leda till annan försörjning eller självförsörjning.

Feriearbeten

Feriearbete för ungdomar tilldelades betydligt mer pengar under 2006 och det har varit 67 ungdomar sysselsatta i denna åtgärd. Däremot har inte någon ungdom varit placerad i annan ungdomsåtgärd via Arbetsförmedlingen. Försörjningsstödsenheten har haft ett visst utbyte med Kista och har även tillhandahållit feriearbetsplatser till Skärholmen.

Navigatorcentrum

Kommunfullmäktige har beslutat att staden ska ha två navigatorcentrum. Verksamheten skall fungera som en sambandscentral för ungdomar 16-19 år som inte påbörjat gymnasiet eller som avbrutit sina gymnasiestudier och som omfattas av det kommunala uppföljningsansvaret. Navigatorcentrums uppdrag är att fånga upp dessa ungdomar och motivera, inspirera och stödja dem att återgå till studier eller hitta andra vägar till kommande yrkesliv. Ett navigatorcentrum behöver vara enkelt att nå med t-bana och buss. Kungsholmen har därför fått uppdraget att starta Navigatorcentrum Nord (NC Nord) och är värdestadsdel för de åtta nordliga stadsdelarna i staden: Kista, Spånga-Tensta, Rinkeby, Hässelby-Vällingby, Bromma, Norrmalm, Östermalm och Kungsholmen.

NC Nord är under hösten 2006 tillfälligt lokaliserat till Långholmsgatan 27 vid Hornstull i avvaktan på att de avsedda lokalerna vid Fridhemsplan blir lediga och inflyttningsklara i slutet på detta år.

Under hösten 2006 består arbetet bland annat av uppsökande verksamhet, kurser kring arbetsmarknad, livskunskap och frågor som rör ungdomarnas hela livssituation. Målet är att väcka intresse för studier och hitta olika lösningar för ungdomarna med varvade studier och praktik och arbete. Samarbetsformer med olika externa aktörer som företag, ideella organisationer, föreningslivet och givetvis gymnasieskolor, grundskolor och utbildningsförvaltningens IV-sluss är under uppbyggnad. Mål är att upprätta nätverk i stadsdelarna och samarbeta kring ungdomarna på olika sätt och utveckla program och insatser tillsammans med ungdomar och andra samarbetspartners.

Arbetet vid NC Nord leds av en projektledare och övriga medarbetare är en studie- och yrkesvägledare, tre ungdomskonsulenter och en praktikhandläggare. Till projektet hör en styrgrupp bestående av stadsdelsdirektö-

DNR 102-549-06

SID 14 (30)

ren för Kungsholmen, en representant från var och en av de övriga sju medverkande stadsdelsförvaltningarna, en gymnasierector, rektor för IV-slussen, representant för arbetsförmedlingen och två representanter från kompetensfonden. En central samordningsgrupp finns övergripande med representanter för Kungsholmen, Maria Gamla Stan som är värdstadsdel för Navigatorcentrum syd, SLK, utbildningsförvaltningen, länsarbetsnämnden och kompetensfonden.

Parker och grönområden

Stadsdelsnämnden beslutade i verksamhetsplan för 2006 uppdra åt förvaltningen att arbeta med parkinvesteringar med tre huvudinriktningar; trygghet och trivsel, barns och ungdomars lek och rörelse samt parkplanering. Utifrån detta har förvaltningen arbetat fram ett investeringsprogram vars huvuddrag redovisats för nämnden. I ett separat ärende har nämnden också tagit ställning till en ny park vid Pipersgatan. I samtliga investeringsobjekt är trygghet och trivsel respektive barns och ungdomars lek och rörelse i fokus. Av nämndens i budget tilldelade medel för egna investeringar - 3,4 mnkr - bedömer förvaltningen att omkring 15 procent går till vad som kan kallas anläggningar för spontanidrott; basketplan, tennisplan m.m. Om barns lek och rörelse räknas in blir andelen betydligt högre, förmodligen närmare 50 procent.

Stadsdelsnämnden kommer under senare delen av året att behandla ett förslag till program för upprustning av Rålambshovsparken. Under arbetet med programmet har intresserade medborgare involverats vid återkommande tillfällen; vid inledande möten, i referensgrupp och på andra sätt. Via stadsdelsnämndens hemsida har medborgare kunnat lämna förslag. Med resultatet av dessa arbetssätt och modeller från tidigare genomförda parkplaner bl.a. inom Spånga-Tensta stadsdelsnämnd i Tensta-Hjulsta kommer förvaltningen att utarbeta förslag till struktur för parkplan för resterande grönområden.

Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad

Miljöprogrammet

I utåtriktade insatser i samarbete mellan konsumentvägledare och Agenda 21-samordnare har medborgare vid olika tillfällen informerats om miljöriktig konsumtion och om möjligheterna till besparingar både miljömässigt och ekonomiskt av energibesparingar. Dessa aktiviteter har varit riktade till barn och vuxna. Bland annat har vi haft ett projekt som syftar till att informera barn om miljömärkning och energirådgivning med tipspromenad. Sedan har vi vid ett flertal tillfällen informerat medborgarna om avfallshandling och källsorterat avfall. Vi har även bjudit in till gårdsvandringar och inspirationsmöte under året i syfte att uppmuntra invånarna i inner-

DNR 102-549-06

SID 15 (30)

staden att skapa gröna gårdar för att främja miljön och grannrelationer.

Inom den egna organisationen ägnas energifrågorna stort intresse, både i reguljär verksamhet och i ett samarbete med SISAB inom ramen för miljömiljarden. I alla verksamheter bedrivs källsortering för att minska mängden konventionellt avfall. Inom de egna verksamheterna utbildar vi regelbundet miljöombud och chefer i ekologisk mat, energianvändning samt avfallshantering, trafikfrågor och bilanvändning, klimatfrågor samt natur och trädgårdsteman. Vid all upphandling ställs miljökrav där stadens miljöprogram är vägledande. Skolmåltiderna har som mål att uppnå 15 % ekologiskt till slutet av 2006 och därefter uppfylla målet i det nya miljöprogrammet. Skolmåltiderna var under 2005 uppe i 11 % ekologiska livsmedel. Ett nytt upphandlingsavtal har trätt i kraft i augusti 2006 så det är svårt att föra statistik ännu.

Våra egna enheter har ökat sina ekologiska inköp från 3,4 % under 2005 till 8,4 % under årets första åtta månader. Cheferna informeras regelbundet om hur enheterna ligger till när det gäller ekologiska inköp. Våra samlade insatser kommer troligen leda till att vi ligger närmare 15 % vid årets slut. Förvaltningen har beslutat att övergå till ekologiskt kaffe vilket också är ett sätt att öka andelen ekologiska livsmedelsinköp.

I Kungsholmens stadsdelsnämnds egna lokaler använder vi oss av förnyelsebar energi. Enheterna har egna mål om hur de ska minska sin energiförbrukning. Mätningen sker med hjälp av statistik från Fortum, som nämnden är osäker på att den är tillförlitlig. Den första trovärdiga mätningen med redovisade avläsningstillfällen fick nämnden i november 2005. Den kommer att jämföras under 2006 med statistik från 2006.

Under året kommer en mätning att göras för att se om antal liter hushållsavfall som enheterna har är riktig och om det som kan återvinnas är utsorterat. Vid kontering av avfallet har det källsorterade materialet en särskild aktivitetskod. Av avfallskostnaderna var 11,8 % återvinning. Under perioden januari - augusti har återvinningen under denna period minskat till 10 %. Vi har ambitionen att återvinningen ska öka under senare delen av året och nästa år. För de enheter där avfallshämtningen ingår i hyran har nämnden svårt att mäta mängden.

Bryta segregationen och fördjupa demokratin

Mötesplatser och ökad integration vid fysiska förändringar

Rålambshovsparken är en omtyckt mötesplats inte bara av kungsholmsbor utan även av andra stockholmare och tillresta besökare. Det arbetssätt som tillämpas inför upprustningen av Rålambshovsparken är ett exempel på

DNR 102-549-06

SID 16 (30)

stadsdelsnämndens sätt att utveckla medborgardialogen. Planeringen inför upprustningen drivs av stadsdelsförvaltningen med markkontorets park-expertis som konsult. Inför detaljplaneringen bjöds allmänheten in för att lämna förslag till förändringar och förbättringar. Mötet genomfördes som promenader i parken i mindre grupper där ett antal stationer studerades. Alla deltagare fick möjlighet att lämna sina omdömen om respektive station.

Materialet har sammanställts och utgör ett av underlagen i den fortsatta planeringen. Ytterligare underlag kom in via frågeformulär på stadsdelens hemsida. Annonsering i lokaltidningen har varit ytterligare ett sätt att ge möjlighet att komma in med synpunkter. Åtskilliga hundra invånare har på olika sätt bidragit till att förbättra förvaltningens underlag för planeringen.

Under hösten fortskrider processen med en referensgrupp. Till gruppen inbjuds de personer som har uttryckt önskemål om att närmare följa processen. Efter diskussion med referensgruppen kommer förvaltningen för stadsdelsnämnden senare under året presentera ett förslag till program för upprustningen.

Arbets sättet har tidigare prövats i mindre skala och fungerat mycket väl i samband med omdaning av Luxparken på L. Essingen.

Språkliga förutsättningar att delta i samhällslivet

All skriftlig information från stadsdelsnämnden ligger språkligt på en nivå som är anpassad till slutåren i grundskolan. För att ytterligare underlätta är huvuddelen av informationen anpassad för personer med funktionshinder. All skriftlig information skickas t.ex. till På tal om Stockholm som är en tjänst för synskadade personer. På webbplatsen kan man välja att få informationen anpassad, uppläst eller lättläst. För personer som inte behärskar svenska i skrift finns också vissa övergripande dokument översatta till engelska. Nämndsekreteraren har hållit kurser för handläggare om hur tjänsteutlåtanden ska skrivas mer lättläst. Tjänstemän och politiker är dessutom tillgängliga för personliga kontakter och möten. Stadsdelsnämnden har inte fått några klagomål om att det är svårt att ta till sig muntlig eller skriftlig information från nämnden.

Ta ansvar för ekonomin

Prognos på årsutfall

Anslag 1		<i>Bokförda värden tom augusti</i>				
Verksamhet	Budget efter prestjust netto	Prognos 2006 netto	Avvik före fond- disposi- tion	Beräknad slutlig budget netto	Avvik efter beräknad slutlig budget	Avvik efter fond- disposi- tion
<i>Belopp i mnkr</i>						
Politisk verksamhet och adm	30,4	31,1	-0,7	30,6	-0,5	-0,5
Individ och familjeomsorg	64,2	63,7	0,5	64,2	0,5	0,5
Flyktningmottagande	1,7	1,7	0,0	1,7	0,0	0,0
Fysisk verksamhet	23,8	26,4	-2,6	23,8	-2,6	-2,6
Avskrivningar och internräntor	2,3	2,3	0,0	2,3	0,0	0,0
Förskoleverksamhet	146,2	147,3	-1,1	149,6	2,3	3,1
Grundskola+särskola	193,6	194,2	-0,6	193,6	-0,6	2,7
Äldreomsorg	444,3	447,9	-3,6	444,3	-3,6	-4,3
Omsorg om funktionshindrade	100,6	106,0	-5,4	101,6	-4,4	-3,2
Fritid och kultur	7,8	7,0	0,8	7,8	0,8	0,8
Summa	1 014,9	1 027,6	-12,7	1 019,5	-8,1	-3,5
Anslag 2						
Verksamhet	Budget efter prestjust netto	Prognos 2006 netto	Avvik före fond- disposi- tion	Beräknad slutlig budget netto	Avvik efter beräknad slutlig budget	Avvik efter fond- disposi- tion
<i>Belopp i mnkr</i>						
Försörjningsstöd	22,4	24,1	-1,7	22,4	-1,7	-1,7
Handläggning	7,5	7,7	-0,2	7,5	-0,2	-0,2
Arbetsmarknadsåtgärder	4,9	4,4	0,5	4,9	0,5	0,5
Navigatorcentrum	4,6	4,6	0,0	4,6	0,0	0,0
Summa	39,4	40,8	-1,4	39,4	-1,4	-1,4
TOTALT	Budget efter prestjust netto	Prognos 2006 netto	Avvik före fond- disposi- tion	Beräknad slutlig budget netto	Avvik efter beräknad slutlig budget	Avvik efter fond- disposi- tion
Summa	1 054,3	1 068,4	-14,1	1 058,9	-9,5	-4,9
Investeringsplan	Budget efter prestjust netto	Prognos 2006 netto	Avvik före fond- disposi- tion	Beräknad slutlig budget netto	Avvik efter beräknad slutlig budget	Avvik efter fond- disposi- tion
Summa	4,2	4,2	0,0	4,2	0,0	0,0

Efter åtta månaders redovisning pekar prognosen på ett budgetöverskridande på 4,9 mnkr efter fonddispositioner, varav 3,5 mnkr avser anslag 1 och 1,4 mnkr anslag 2. 4,9 mnkr motsvarar en halv procent av budgeten.

Jämfört med tertialrapport 1 har prognosen förbättrats något. Den största förbättringen redovisas för förskola och skola. Prognosen för individ- och familjeomsorg har också förbättrats. Kostnaderna för försörjningsstöd har sjunkit avsevärt under det senaste året, men har ännu inte kommit ned i nivå med den sänkta budgetramen.

Prognosen har däremot försämrats framför allt för äldreomsorg, men även för fysisk verksamhet och omsorg om personer med funktionsnedsättning.

För att komma till rätta med överskridandet råder under resten av året en mycket stor restriktivitet vid anställningar och vikariat. Undantagna är barnskötare, förskollärare, lärare, vårdbiträden, vårdare, skötare samt undersköterskor. Mycket stor restriktivitet gäller resten av året även för större inköp av varor och tjänster. Undantag från inköpsrestriktiviteten gäller dock för resultatenheterna

Delårsbokslut

Mnkr	Budget efter just T2	Periodiserad budget	Utfall 2006-08-31	Avvikelse 2006-08-31	Utfall 2005-08-31	Avvik 2005-2006
Anslag 1	1 019,6	682,6	667,5	15,1	649,4	18,1
Anslag 2	39,4	26,2	26,5	-0,3	28,5	-2,0
Summa	1 059,0	708,8	694,0	14,8	677,9	16,1

Delårsbokslutets utfall jämfört med periodens budget

Stadsdelsnämndens totala nettokostnader per 31 augusti 2006 uppgår till 694,0 mnkr. I förhållande till en periodiserad budget efter prestationsjusteringar och stimulansbidrag om 708,8 mnkr innebär utfallet ett överskott om 14,8 mnkr. De största avvikelserna jämfört med periodiserad budget återfinns inom verksamhetsområdena förskola och skola.

Utfall i delårsbokslutet 2006 jämfört med delårsbokslutet 2005

Kostnads- och intäktsutvecklingen jämfört med föregående år

De totala nettokostnaderna efter åtta månadsperioder har ökat från 677,9 mnkr 2005 till 694,0 mnkr 2006, dvs en ökning med 16,1 mnkr. De högre kostnaderna 2006 beror framförallt på utbyggnaden av förskolan. Kostnaderna inom anslag två är emellertid 2,0 mnkr lägre än under motsvarande period 2005, vilket beror på minskade kostnader för försörjningsstöd (socialbidrag).

DNR 102-549-06

SID 19 (30)

Delårsbokslutets utfall jämfört med prognosen i tertialrapport 2

I delårsbokslutet för 2006 redovisar stadsdelsnämnden sammanlagda nettokostnader om 694,0 mnkr. Jämfört med en periodiserad budget om 708,8 mnkr för samma period innebär det ett överskott om 14,8 mnkr.

Detta är emellertid något missvisande. Utbyggnaden av förskolan innebär att relativt kostnader infaller under andra halvåret. Ökade lokalkostnader tillkommer också inom skolan.

En annan tillkommande kostnad under andra halvåret är Navigatorcentrum, som startade sin verksamhet i augusti.

Lönerna är generellt högre under andra halvåret eftersom de höjdes från den 1 april. Därtill kommer det faktum att skolan har sommarlov, vilket innebär att delårsbokslutet innefattar flera månader utan kostnader för skolmat m m. Förskola och skolbarnsomsorg har också mycket låg aktivitet under sommaren, vilket innebär att rörliga kostnader såsom mat, sjukvårder etc är lägre än annars.

När tillkommande kostnader tagits i beaktande redovisar nämnden en nettoprognois efter fonddispositioner som innebär 4,9 mnkr i budgetöverskridande, vilket motsvarar 0,5 procent av nettobudgeten.

Redovisning per verksamhetsområde

Nämnd och administration

Verksamhet	Budget efter prestjust netto	Prognos 2006 netto	Avvik före fonddisposition	Beräknad slutlig budget netto	Avvik efter beräknad slutlig budget	Avvik efter fonddisposition
Nämnd, direktör, stab	5,3	5,5	-0,2	5,5	0,0	0,0
Ekonomienhet	5,4	5,4	0,0	5,4	0,0	0,0
Personalenhet	6,1	6,5	-0,4	6,1	-0,4	-0,4
It, adm	4,4	4,2	0,2	4,4	0,2	0,2
Lokaladm	4,3	4,3	0,0	4,3	0,0	0,0
Städteam	0,0	0,1	-0,1	0,0	-0,1	-0,1
Växel och teleadministration	2,1	1,8	0,3	2,1	0,3	0,3
Vaktmästeri	2,4	2,9	-0,5	2,4	-0,5	-0,5
Konsumentvägledning	0,4	0,4	0,0	0,4	0,0	0,0
Summa	30,4	31,1	-0,7	30,6	-0,5	-0,5

Inom personalenheten kommer sannolikt budget att överskridas avseende fackliga kostnader. För förvaltningen är det svårt att påverka kostnaden i någon större utsträckning då fördelningen av facklig tid sker centralt ge-

nom personalstrategiska avdelningen. För Lärarförbundet och LR har den fackliga tiden utökats och tiden används i full utsträckning till skillnad mot tidigare år. Kommunal utser en gemensam studieorganisatör för sju förvaltningar och denne arbetar inom Kungsholmens stadsdelsförvaltning vilket också medför ökade kostnader motsvarande 15 timmar per vecka.

Överskridande för vaktmästeriet beror framförallt på ökade kostnader i samband med överföring av personal från arbetsverksamheten Ekan.

Individ- och familjeomsorg

Verksamhet	Budget efter prestjust netto	Prognos 2006 netto	Avvik före fond-disposition	Beräknad slutlig budget netto	Avvik efter beräknad slutlig budget	Avvik efter fond-disposition
<i>Belopp i mnkr</i>						
Ledning	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
Familjgruppen	26,2	26,2	0,0	26,2	0,0	0,0
Vuxengruppen	11,0	10,8	0,2	11,0	0,2	0,2
Social psykiatri	26,9	26,6	0,3	26,9	0,3	0,3
Summa	64,2	63,7	0,5	64,2	0,5	0,5

För individ- och familjeomsorg prognostiseras ett överskott om 0,5 mnkr inom anslag 1. Enheterna arbetar med att så långt det är möjligt kunna erbjuda klienterna hjälp och stöd på hemmaplan och på så sätt undvika en kostsam institutionsvård, som dessutom har visat sig ofta ge tveksamma resultat. När det är nödvändigt med vård på institution försöker man korta ned vistelserna och erbjuda adekvat stöd och biståndsinsatser i klientens hemmiljö. Till detta ska läggas enheternas ständiga fokus på ett effektivt resursutnyttjande vad gäller personalbemanning och en ändamålsenlig organisation av arbetet. Sammantaget har detta gett minskade kostnader, vilket är viktigt eftersom befolkningsförändringarna på Kungsholmen och Essingeöarna väntas medföra en minskad budgetram under kommande år för individ- och familjeomsorg.

Vid vuxenenheten är fokus framförallt inställt på att minska boendekostnaderna för missbrukare. Insatserna i form av boende i tränings- och försökslägenheter ska erbjudas fler klienter som ett alternativ till institutionsboende och ett steg vidare efter behandlingshem. Att finna andra alternativ till långvarigt inackorderingsboende prioriteras också inom enheten.

Vid familjeenheten har några institutionsplaceringar kunnat avslutas och flera kostsamma institutionsplaceringar har övergått i andra mindre kostsamma former. Enheten genomför också en ständig översyn av de institutionsplaceringar som pågår för att se om det går att finna alternativ i öppna former på hemmaplan eller öppenvård med annat mindre kostsamt boende

utanför behandlingshemmet.

Inom socialpsykiatriska enheten pågår också arbete med att minska kostnaderna för institutionsvård. Arbetet handlar bland annat om att intensiviera samarbetet med landstingets psykiatri och ta ett gemensamt ansvar, såväl för kostnader som för planering, av vården för personer med svårartade psykiatriska funktionshinder. Det handlar även om att maximalt utnyttja de olika stödinsatserna på hemmaplan för att få dessa insatser att bilda en genomtänkt och täckande vårdkedja som förebygger och minskar behovet av dyr institutionsvård.

Försörjningsstöd och arbetsmarknadsåtgärder

Anslag 2

Verksamhet	Budget efter prestjust netto	Prognos 2006 netto	Avvik före fond- disposi- tion	Beräknad slutlig budget netto	Avvik efter beräknad slutlig budget	Avvik efter fond- disposi- tion
Försörjningsstöd	22,4	24,1	-1,7	22,4	-1,7	-1,7
Handläggning	7,5	7,7	-0,2	7,5	-0,2	-0,2
Arbetsmarknadsåtgärder	4,9	4,4	0,5	4,9	0,5	0,5
Navigatorcentrum	4,6	4,6	0,0	4,6	0,0	0,0
Summa	39,4	40,8	-1,4	39,4	-1,4	-1,4

Försörjningsstödsenheten, anslag 2, prognostiserar ett underskott med 1,4 mnkr vid årets slut.

Efter en kraftig minskning av anslaget för försörjningsstöd har enheten stora sparkrav för budgetåret 2006. Utvecklingen går i rätt riktning, utfallet i år ligger dryga 3,2 miljoner under utfallet för 2005 och under juli och augusti månad har enheten ett utfall som ligger i nivå med budgeten. Antalet hushåll och därmed kostnaderna för försörjningsstöd har således minskat under året, dock inte tillräckligt för att få en budget i balans.

Som ett led att få en budget i balans pågår inom enheten en analys av organisation, resursutnyttjande och kompetens för att ytterligare höja effektiviteten och minska antalet hushåll med försörjningsstöd. Helheten måste bli effektivare där handläggning och stödåtgärder kompletterar varandra. Utredningsarbetet och myndighetsutövningen måste tydliggöras i förhållande till de rehabiliterande insatserna som sker inom arbetsverksamheterna och samverkan mellan utrednings- och stödinsatser förbättras och dubbelarbete undvikas.

Arbetet med att på ett effektivt sätt systematisera kontrollen av uppgifter vid ansökan samt ställa tydliga krav på kompetenshöjande insatser vid beslut om bistånd har påbörjats och kommer att fortsätta under hösten.

DNR 102-549-06

SID 22 (30)

Med anledning av det minskade antalet bidragshushåll kommer även antalet anställda socialsekreterare inom utrednings- och myndighetsdelen att minska med en helårsanställning vilket har viss effekt på kostnaderna. En fortsatt översyn av bemanningen kommer att ske kontinuerligt utifrån att antalet bidragshushåll minskar.

Enheten kommer att fortsätta att arbeta intensivt med de personer som har en lång bidragstid för att finna egen eller annan försörjning. Analysen har påbörjats med personer som har en bidragstid över 10 månader per år.

Den omstrukturerad av arbetsverksamheten EKAN som görs i början av denna höst kommer förhoppningsvis att ha en viss effekt på årets budget. Dock kommer effekterna visa sig nästa år när verksamhetens uppdrag görs tydligare med fokus på en snabbare genomströmning av deltagare, fokus på självförsörjning och en ökad prioritering av de kompetenshöjande insatserna, dvs. arbete/studier och extern praktik.

Stadsmiljö och agenda 21

Verksamhet	Budget efter prestjust netto	Prognos 2006 netto	Avvik före fond- disposi- tion	Beräknad slutlig budget netto	Avvik efter beräknad slutlig budget	Avvik efter fond- disposi- tion
Gata/Park, bygglov, markuppl Sot ledn, Ag 21 och sammhällsplan	21,6	24,1	-2,5	21,6	-2,5	-2,5
	2,2	2,3	-0,1	2,2	-0,1	-0,1
Summa	23,8	26,4	-2,6	23,8	-2,6	-2,6

Stadsmiljöverksamheten prognostiserar ett överskridande om 2,6 mnkr. Fördelade medel för verksamheten har reducerats under två år efter förändringar i resursfördelningssystemet. Senaste vintern innebar stora behov av snöbortforsling, långt större än vad som kunnat budgeteras. Intäkterna inom verksamheten för markupplåtelser kommer förmodligen inte heller att uppnå budgeterad nivå. Åtgärder har vidtagits för att reducera överskridandet, men eftersom programområdets verksamheter i stor utsträckning är upphandlade med långa avtalstider är möjligheterna till snabba kostnadsminskningar begränsade.

Förskola

Verksamhet	Budget efter prestjust netto	Prognos 2006 netto	Avvik före fond- disposi- tion	Beräknad slutlig budget netto	Avvik efter beräknad slutlig budget	Avvik efter fond- disposi- tion
<i>Belopp i mnkr</i>						
Ledning	1,2	1,1	0,1	1,2	-0,1	0,1
Kommunal förskola	137,0	138,1	-1,1	140,4	2,3	3,1
Hörselförskola	6,0	5,9	0,1	6,0	0,1	0,1
Övrig förskoleverksamhet	2,0	2,2	-0,2	2,0	-0,2	-0,2
Summa	146,2	147,3	-1,1	149,6	2,1	3,1

För förskola prognostiseras ett överskott på 3,1 mnkr. Antalet små barn inom förskolan förväntas bli större än tidigare beräknat vilket ger en ökning av budgetramen, detta trots att det totala barnantalet jämfört med tertialrapport 1 endast ökar marginellt beroende på att utbyggnaden av förskolan Myntet inte blir klar till mät datum i september som planerat.

För de gemensamma kostnadsställena (främst lokalkostnader) prognostiseras ett överskott beroende på fler inskrivna barn än vad som krävs för full kostnadstäckning samt i övrigt lägre kostnader än beräknat.

Förskoleenheterna prognostiserar ett teoretiskt ”underskott” på 0,9 mnkr före ianspråktagande av resultatfonderna, vilket är i nivå med prognosen i tertialrapport 1. Störst avvikelse mot budget har Västra Kungsholmens förskoleenhet.

För trefamiljssystemen prognostiseras ett underskott på 0,1 mnkr då schablonen inte täcker den faktiska kostnaden.

Förskolorna har till största del uppfyllt sina åtaganden. En förskoleenhet är nyöppnad och anser sig därför endast delvis uppfyllt de pedagogiska åtagandena då man under våren fått revidera arbetsätt och rutiner.

Grundskola

Verksamhet	Budget efter prestjust netto	Prognos 2006 netto	Avvik före fond- disposi- tion	Beräknad slutlig budget netto	Avvik efter beräknad slutlig budget	Avvik efter fond- disposi- tion
<i>Belopp i mnkr</i>						
Grundskola	156,8	155,5	1,3	156,8	1,3	4,6
Skolbarnsomsorg	29,9	30,6	-0,7	29,9	-0,7	-0,7
Särskola	6,9	8,1	-1,2	6,9	-1,2	-1,2
Summa	193,6	194,2	-0,6	193,6	-0,6	2,7

I redovisningen för grundskola ingår utöver undervisning även skolbarnsomsorg (fritidshem, mellanstadieklubb och skolbarnsomsorg på obekvämt arbetstid). Fördelningen av kostnaderna mellan de olika delverksamheterna är inte helt korrekt, varför man i första hand bör se till helheten.

I mitten av augusti var det totalt sett fler elever än beräknat som sökt till nämndens skolor. På detaljnivå rör det sig om en minskning i skolår 6 som uppvägs av en ökning inom år f-3.

För programområdet prognostiseras ett överskott på 2,7 mnkr. Prognosen bygger på att det under höstterminens första veckor inte blir några större förändringar i elevunderlaget samt att kommunfullmäktige, liksom föregående år, beslutar om en ersättning per lärarstudent som haft praktikplats vid nämndens skolor.

För de gemensamma kostnadsställena prognostiseras ett överskott beroende på fler elever respektive inskrivna barn på fritidshem, lokalkostnaderna blir lägre än beräknat samt att färre barn än prognostiserat anmält sig till höstens klubbverksamhet. Nämndens särskoleverksamhet genererar ett underskott. Grundskolornas överskott används till att täcka särskolans underskott.

Nämndens fyra skolenheter prognostiserar, exklusive särskoleverksamheten, ett teoretiskt "underskott" på 3,2 mnkr före ianspråktagande av resultatfonderna:

Eiraskolan	-0,5 mnkr
Fridhemskolan och Stadshagsskolan	-1,9 mnkr
Klastorpskolan, Essingeskolan och Kullskolan	-0,9 mnkr
Rålambshovsskolan	+ 0,1 mnkr

För Eiraskolan och skolenheten Klastorpskolan, Essingeskolan och Kull-

skolan handlar det till största delen av inventarieinköp. Fridhemsskolan och Stadshagsskolan har under sommaren förlorat ett större antal elever vilket i det korta perspektivet innebär lägre intäkter men oförändrade kostnader.

Skolorna har till största del uppfyllt sina åtaganden. Två skolor anser att de måste fortsätta utveckla arbetet med elevinflytandet över det egna lärandet. En skola arbetar också vidare med att se över skolans informationskanaler.

Särskola

Särskoleverksamheten består även av korttidstillsyn, vilken redovisas under insatser för barn och ungdom med funktionsnedsättning.

För särskoleverksamheten prognostiseras ett underskott på 1,2 mnkr (Eira 0,3 mnkr och Fridhemsskolan 0,9 mnkr). Av praktiska orsaker har förvaltningen valt att redovisa huvuddelen av lokalkostnaderna tillsammans med övriga skollokaler vilket innebär att det ”verkliga” underskottet är större.

Arbetet med att anpassa kostnaderna till de faktiska intäkterna fortsätter bl.a. genom planerna på att koncentrera särskoleverksamheten till Fridhemsskolan. Planeringen för att samordna särskoleverksamheten inom innerstaden fortsätter också. Syftet är främst att minska sårbarheten och att använda befintlig kompetens bättre men syftar samtidigt till att ge lägre kostnader.

Äldreomsorg

Verksamhet	Budget efter prestjust netto	Prognos 2006 netto	Avvik före fond-disposition	Beräknad slutlig budget netto	Avvik efter beräknad slutlig budget	Avvik efter fond-disposition
<i>Belopp i mnkr</i>						
Ledn, adm, bishandl, övertal, ompl	20,9	22,9	-2,0	20,9	-2,0	-2,0
Hemvård inkl servicehus	133,6	137,6	-4,0	133,6	-4,0	-4,7
Äldreboende	265,8	269,9	-4,1	265,8	-4,1	-4,1
Dagvård/Fritid aktivering	12,1	11,1	1,0	12,1	1,0	1,0
Äldrepsykiatri	5,9	1,7	4,2	5,9	4,2	4,2
Lass	2,2	2,0	0,2	2,2	0,2	0,2
Medicinskt färdigbehandlade	2,9	2,0	0,9	2,9	0,9	0,9
Övrigt	0,9	0,7	0,2	0,9	0,2	0,2
Summa	444,3	447,9	-3,6	444,3	-3,6	-4,3

För 2006 har stadsdelsnämnden avsatt medel i budget för köp av platser i vård- och omsorgsboende, hemtjänst, dagverksamhet osv. Budgeteringen bygger på föregående års utfall, befolkningsutvecklingen samt tilldelade medel. Äldreomsorgen fick 22 mnkr mindre för 2006 än föregående år i grundtilldelning från fullmäktige som en konsekvens av den minskande

DNR 102-549-06

SID 26 (30)

äldrebefolkningen, framför allt de över 80 år, på Kungsholmen och Essingeöarna. Den entreprenad drivna verksamheten och intraprenaden är bundna i ingångna flerårsavtal med indexuppräknings av priserna. I budget för 2006 omfördelades 4 mnkr till omsorg om vuxna funktionshindrade.

Förvaltningen beräknade att antalet platser i äldreboende med heldygnsomsorg skulle minska med 40 helårsplatser vilket motsvarar ca 20 mnkr och hemtjänsten beräknades minska med 1,5 mnkr. För köp av platser i vård- och omsorgsboende finns 264,1 mnkr avsatta för 2006 och prognosen visar på ett underskott om 4,1 mnkr. För hemtjänst finns 133,6 mnkr avsatta och prognosen visar ett underskott om 4,0 mnkr. Totalt prognostiseras ett underskott för äldreomsorgen om 3,6 mnkr för 2006 efter det att hänsyn tagits till budgetjusteringar. I tertialrapport 1 för 2006 beviljades 1,7 mnkr för tomgångshyror och återställningskostnader för Essinge, Marieberg, Linden, Pilgården och Stadshagsgårdens vård- och omsorgsboenden.

Under 2006 har hemtjänsten i egen regi på Kungsholmen och Essingeöarna efter mångåriga problem upphört att vara resultat enhet. Enhetens ackumulerade underskott om 0,7 mnkr belastar 2006 års budget. Detta innebär att äldreomsorgens prognostiserade underskott uppgår till 4,3 mnkr.

Orsaker till överskridandet

I verksamhetsplanen för 2006 konstaterade förvaltningen att antalet äldre över 80 år har minskat markant under flera år och kommer att fortsätta att minska enligt befolkningsprognoserna. När USK:s senaste rapport nu kommit, som baseras på faktisk befolkning den 31 december 2005 konstateras att minskningen 2005 blev ännu större än beräknat. Prognosen för framtiden pekar på en större minskning av den äldsta åldersgruppen än tidigare prognoser visat.

I prognosen som verksamhetsplanen för 2006 baseras på beräknades antalet personer 80 år och äldre minska med 93 personer 2006 vilket är färre än beräknade minskningar för både 2005 och 2007. Den siffran står fast även i den senaste prognosen (94 personer). Det faktum att årets minskning är mindre än för 2005 och för 2007 samt att minskningen 2005 de facto blev större än beräknat kan vara en av förklaringarna till att budgeten för 2006 tenderar att överskridas. Som underlag för budgeteringen ligger förvaltningens antagande om behov av platser i vård- och omsorgsboende utöver stadsdelens egna platser och antagandet bygger på förra årets köp vilka således blev färre än prognostiserats vilket medförde en för låg prognos 2006.

Under 2006 har som en anpassning till äldreminskningen totalt 60 platser i

vård- och omsorgsboende avvecklats varav 26 korttidsplatser på Stadshagsgården, 8 platser på Linden samt 8 platser på Pilgården. Mariebergs vård- och omsorgsboende med 18 platser har helt övergått till Carema Äldreomsorg. Korttidsplatserna har ersatts av korttidsplatser på Serafen och Solbacken. Under avveckling och omstrukturering har intagningsstopp införts på berörda enheter. Den varsamhet som förvaltningen iakttagit har inneburit att avvecklingen och omstruktureringen har tagit längre tid än beräknat och orsakat ”stopp i kön” till vård- och omsorgsboende. Detta har inneburit att förvaltningen varit tvungen att köpa fler platser än planerat vilket i sin tur inneburit ökade kostnader.

Hälsa- och sjukvårdsstatistiken inom vård- och omsorgsboenden under perioden januari-juli 2006 visar på en minskning av antalet avlidna jämfört med motsvarande period tidigare år (se nedanstående tabell). Även detta har påverkat situationen med längre väntetider som följd.

År	2003*	2004*	2005	2006
Antal avlidna	110	125	165	98

* Ett plan på Serafen /Långbro är inte medräknad 2003 och Fridhemmet 2003/2004 pga icke fullständig statistik. Stadshagsgården och Marieberg medräknat fram till 31 maj 2006.

Stadsdelsnämnden har för närvarande en väntelista till vård- och omsorgsboende. Den har dock minskat de senaste tre månaderna. Förutom ovan beskrivna orsaker till väntelistan kan nämnas problemet med att primärvården inte genomför demensutredningar i den omfattning och inom rimliga tidsgränser som de borde göra. Detta gör att personer måste vistas på korttidsplats i väntan på att utredningen blir klar.

Kostnader för övertalig och omplacerad personal är en stor post inom äldreomsorgen. De sammanlagda kostnaderna för övertaliga beräknas till ca 5 mnkr under året och för omplacerad personal till ca 2,8 mnkr.

Prognosen för verksamheterna i egen regi visar att Fridhemmet och Titania kommer att hålla sig inom budget. Hemtjänsten och hemstödet uppvisar ett överskridande på 0,5 mnkr. Baltzar visar ett överskridande om 143 tkr vilket beror på att vaktmästarservicen utökats från 50 % till 75 % tjänstgöringsgrad.

Åtgärder för budgethållning

Totalt har omstruktureringen av vård- och omsorgsboende kostat 2 mnkr netto i år förutom ovan beskrivna kostnader för dubbla platser. Omstruktureringen har varit nödvändig med hänsyn till äldreminskningen, den har genomförts varsamt och den ger effekter på sikt. Kostnaderna ska ses som en engångskostnad och kommer inte att belasta budgeten nästa år.

Väntelistan till vård- och omsorgsboende minskar successivt och förvaltningen räknar med att den väntelista som uppstått i och med behovet av köp av korttidsplatser med anledning av avveckling och omstrukturering successivt kommer att minska och att en normal situation infunnit sig vid årsskiftet 2006/2007. Väntelistan har minskat de senaste tre månaderna.

Förvaltningen kommer att fortsättningsvis göra en noggrann prövning av alla ansökningar om korttidsplats. I möjligaste mån kommer man i avvaktan på permanentboende att få vänta i hemmet. Där korttidsplats beviljas ska beslutstiderna vara korta och uppföljning ske tidigare än förut.

Hemtjänsten i egen regi redovisar ett underskott på 500 tkr som framförallt beror på en minskning av antalet uppdrag. Tidigare planerade åtgärder fortsätter, men hittills har dessa tyvärr inte haft några större effekter.

Upphandlingen av verksamheten vid Pilträdet servicehus som slutfördes under sommaren innebär betydligt minskade kostnader för verksamheten fr.o.m. att avtalet träder i kraft i december i år.

Minskningen av andelen äldre i befolkningen fortsätter enligt USK och kostnaderna bör fortsätta att minska fram till årets slut.

Vuxna med funktionsnedsättning

Verksamhet	Budget efter prestjust netto	Prognos 2006 netto	Avvik före fond-disposition	Beräknad slutlig budget netto	Avvik efter beräknad slutlig budget	Avvik efter fond-disposition
<i>Belopp i mkr</i>						
Biståndshandl, övertaliga, omplac	2,6	2,2	0,4	2,6	0,4	0,4
Hemvård, s-hus, ledsag, pers ass	6,6	7,7	-1,1	6,6	-1,1	-1,1
Personlig ass LASS och LSS	10,8	12,0	-1,2	10,8	-1,2	-1,0
Daglig verksamhet	19,2	19,8	-0,6	19,2	-0,6	-0,3
Vuxenboende	39,1	42,1	-3,0	40,1	-2,0	-1,3
KBH ,färdtjänst mm	0,9	0,9	0,0	0,9	0,0	0,0
Summa	79,2	84,7	-5,5	80,2	-4,5	-3,3

För verksamheten prognostiseras ett överskridande om 3,3 mnkr. Kommunstyrelsens ekonomiutskott har den 30 november 2005 beviljat 1,0 mnkr i stimulansbidrag för ombyggnad av Lindens gruppboende.

Överskridandet inom verksamheten beror huvudsakligen på kostnader för placeringar enligt socialtjänstlagen, hemtjänst samt personlig assistans enligt LSS. Allt är kostnader som ekonomiskt skall täckas av det fasta anslaget. Ombyggnaden av Lindens gruppboende till en gruppboende för funk-

DNR 102-549-06

SID 29 (30)

tionshindrade innebar en merkostnad för nämnden om 1,4 mnkr.

Verksamhetsområdet har tre resultatenheter. Enheten för personlig assistans och Bergsgårdens dagliga verksamhet prognostiserar en budget i balans. Västerbroplans dagliga verksamhet redovisar ett underskott om 150 tkr.

Både Västerbroplans och Bergsgårdens dagliga verksamheter har tappat arbetstagare och därmed intäkter. Västerbroplan har dessutom mycket höga hyreskostnader. En genomgripande diskussion har påbörjats och kommer att resultera i förslag i verksamhetsplan för 2007 vad gäller omfattningen av inriktningen på daglig verksamhet inom Kungsholms stadsdelsnämnd.

Inom verksamhetsområdet finns också en intraprenad som ansvarar för fem gruppboende. Intraprenaden redovisar ett underskott om 238 tkr efter fonddisposition.

Stadsdelsnämnden begär att de beviljade 1,0 mnkr i stimulansbidrag för ombyggnad av Lindens gruppboende utbetalas.

Barn och unga med funktionsnedsättning

Verksamhet <i>Belopp i mkr</i>	Budget efter prestjust netto	Prognos 2006 netto	Avvik före fond- disposi- tion	Beräknad slutlig budget netto	Avvik efter beräknad slutlig budget	Avvik efter fond- disposi- tion
Biståndshandläggning och gem adm	1,7	1,8	-0,1	1,7	-0,1	-0,1
Hemvård	2,7	1,6	1,1	2,7	1,1	1,1
Personlig ass LASS och LSS	8,2	1,6	6,6	8,2	6,6	6,6
Korttidstillsyn mm	1,7	1,9	-0,2	1,7	-0,2	-0,2
Daglig verksamhet	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0
Barnboende	4,1	12,2	-8,1	4,1	-8,1	-8,1
Habilitering mm	2,8	2,0	0,8	2,8	0,8	0,8
Summa	21,4	21,3	0,1	21,4	0,1	0,1

Ett resultat som ligger i nivå med budget beräknas uppnås genom strikt budgethållning och förbättrad uppföljning. Det gäller bl.a. för korttidstillsyn för särskoleelever som är mellan 12 och 16 år. Inför beslutade insatser har förhandlingar initierats med både landsting och försäkringskassa för att finna bästa alternativ och den bästa kostnadsfördelningen. Samarbete sker alltid med förskola och grundskola för att hitta bästa ekonomiska lösning.

DNR 102-549-06

SID 30 (30)

Fritid och kultur

Verksamhet	Budget efter prestjust netto	Prognos 2006 netto	Avvik före fond- disposi- tion	Beräknad slutlig budget netto	Avvik efter beräknad slutlig budget	Avvik efter fond- disposi- tion
<i>Belopp i mnkr</i>						
Sommarkoloni	0,9	0,6	0,3	0,9	0,3	0,3
Kulturverksamhet	1,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0
Fritidsverksamhet	5,9	5,4	0,5	5,9	0,5	0,5
Summa	7,8	7,0	0,8	7,8	0,8	0,8

För programområdet som även omfattar kultur och sommarkollo prognostiseras ett överskott på ca 0,8 mnkr, varav 0,3 för kollo och 0,4 för gemensamma kostnader.
